

Aan:
Gemeenteraden van de IJmondgemeenten
Beverwijk, Heemskerk en Velsen
T.a.v. de Griffie,

Onderwerp

Een groene, vitale, innovatieve en toekomstbestendige IJmond

Datum

1 juli 2025

Deze brief wil de gemeenteraadsleden van de IJmondgemeenten informeren over de stand van zaken rond een potentiële studie om een groene, vitale, innovatieve en toekomstbestendige industriezone van Nederland en Europa mogelijk te maken.

Introductie

Stichting IJmond IJzersterk is een onafhankelijke stichting met als doel de basismetaalindustrie in de IJmond te behouden en de transitie naar duurzame energie en industrie te bevorderen. Zij wil dit realiseren door voorstanders en tegenstanders te verbinden in een open dialoog om de leefbaarheid te verbeteren. Het welzijn in de IJmond wordt immers bepaald door een gezonde leefomgeving, goede werkgelegenheid, het realiseren van welvaartsgroei en een stabiele samenleving.

Techport mag bij u goed bekend zijn. Toch even ter introductie: Techport is dé publiek-private samenwerking van meer dan 90 bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden met als doel de eerste groene industriezone van Nederland te faciliteren. Techport is in het bijzonder actief in de regio IJmond, waar de industrie voor een grote opgave staat om te verduurzamen. Techport werkt aan promotie van de techniek sector, stimuleert zij-instroom en ondernemerschap, versnelt technologisch innovatie en ontwikkelt een regionaal opleidingsaanbod voor de banen van toekomst.

Achtergrond

Toen de Stichting IJmond IJzersterk het gevoel kreeg dat het de goede kant op zou gaan met het behoud en de vergroening van Tata Steel IJmuiden, kwam de gedachte dat deze transitie ook weer een boost kan geven aan de omgeving en het economisch ecosysteem rondom Tata Steel. Stichting IJmond IJzersterk kwam er achter dat er al veel plannen, visies en scenario's uitgewerkt zijn, maar dat de onderlinge cohesie tussen de plannen ontbreekt en er ook moeilijk een rode draad in te ontdekken is. De scope van de plannen, onderzoeken en ontwikkelde visies zijn weliswaar helder en kwalitatief goed, echter vanuit een specifiek perspectief onderzocht en beschreven. Daardoor mist de gewenste collectieve propositie en is de scope van al deze plannen te groot en te breed.

Dat heeft ertoe geleid dat er is nagedacht op welke manier we zouden kunnen komen tot een duidelijke, gedeelde gedragen propositie, een heldere visie op onze regio en in

perspectief met haar omgeving. Voor de uitdagingen, waar wij als toonaangevende en strategische industrie regio voor staan, is veel kennis, innovatiekracht en kunde nodig.

Eerder is het idee ontstaan voor het initiëren van een High Tech Campus volgens het model van Brainport Eindhoven en Brightlands in Limburg. Het doel van deze High Tech Campus is om te fungeren als een kern in het industrieel-economisch ecosysteem in de IJmond voor de ontwikkeling van technologie voor groene industrie. Met deze campus kan de IJmond naast een groene industriezone, een belangrijke economische zone worden waar de ontwikkeling en productie van technologie plaatsvindt die de groene industrie in Nederland en Europa mogelijk maakt.

De Stichting heeft hiervoor contact gezocht met Arcadis. Arcadis is een toonaangevend internationaal bedrijf dat duurzame ontwerp-, engineering- en adviesdiensten levert voor de natuurlijke en gebouwde omgeving. Arcadis was meteen enthousiast over de ideeën van de Stichting en zegde hun medewerking toe. Het gedachtengoed van een High Tech Campus is de basis geworden voor een gezamenlijk geschreven en uitgewerkt onderzoeksvoorstel.

In de gesprekken die volgden, waren intensief betrokken naast Stichting IJmond IJzersterk, Techport en Arcadis ook de Universiteit Twente. Er is met veel aandacht gekeken naar een logische aanpak en scope van het onderzoek, waarbij een koppeling zou worden gelegd tussen alle visiedocumenten en scenario's die - vanuit verschillende perspectieven - er de afgelopen jaren (en ook vandaag nog) voor de regio worden ontwikkeld en opgeleverd en wat er nodig is om de transitie met elkaar te maken. Naast een gedeelde en gedragen visie op de toekomst, zal deze haalbaarheidsstudie uitdrukkelijk uitspraken moeten doen wat er richting de toekomst nodig is aan kennis, competenties, expertise en hoe de kennisinfrastructuur bij voorkeur ingericht zou moeten worden om de gevraagde transitie naar een duurzame en innovatieve industriezone te kunnen maken. Voor dit onderzoek zijn financiële middelen nodig en is lobby gestart om de middelen beschikbaar te krijgen.

Vanuit alle instanties en uit de politiek op zowel gemeentelijk als provinciaal niveau kwamen positieve reacties over deze aanpak. Ook waren er kritische geluiden o.a. vanuit de gemeente Velsen en Heemskerk over de scope van het eerste onderzoeksvoorstel en aanpak. Daarom is dit voorstel fundamenteel aangepast en sluit het aan bij de wensen, eisen en behoeften die er vanuit gemeentelijke en provinciale politiek en bedrijfsleven zijn geuit. Mede met deze inbrengen heeft het collectief de afgelopen periode gewerkt aan het verder aanscherpen van de scope om daarmee tot een gedragen en gedeeld voorstel te komen en zodoende ook de financiering van dit belangwekkende onderzoek rond te krijgen.

Plan van aanpak

De gezamenlijke inspanningen hebben geleid tot de volgende aanpak. In de regio zijn er vele onderzoeken, haalbaarheidsstudies, scenario's en omgevingsscans uitgevoerd door een verscheidenheid aan publieke en private instellingen. De uitkomsten zijn echter nog nooit in perspectief met elkaar gebracht om zodoende te komen tot een duidelijke collectieve en gedeelde visie of toekomstscenario voor de ontwikkeling en verduurzaming van onze regio en inzet en ontwikkeling van onze kenniseconomie voor de staal, energie en aanpalende verduurzaming van de maak- en onderhoudsindustrie. Dat terwijl daar vanuit evenzoveel perspectieven allerlei aanbevelingen over zijn gedaan.

Deze vele studies willen wij letterlijk bij elkaar brengen om te komen tot één heldere en gedeelde propositie, met duidelijke scenario's voor de toekomst die aansluiten bij onze gezamenlijke verduurzamingsambities en energietransitie uitdagingen waar we voor staan. Wat is er voor nodig om naar de toekomst toe succesvol te zijn en te blijven en hoe gaan we dat dan concreet organiseren en inrichten? Deze insteek is door Arcadis verwoord in een Plan van Aanpak en begroting, waar de benoemde initiatiefnemers volledig en gezamenlijk achter staan.

De volgende thema's zijn benoemd.

- *Innovatiekracht van de regio en het aanjagen van technologische ontwikkeling;*
- *Duurzaamheid en energietransitie;*
- *Samenwerking en partnerschappen in publiek private setting;*
- *Werkgelegenheid, arbeidsproductiviteit en Onderwijsvernieuwing;*
- *Internationale concurrentiepositie, vestigingsklimaat, ondernemerschap en startups, scale-ups en gevestigd MKB in duurzame (maak)industrietechnologie;*
- *Digitalisering, robotisering en automatisering;*
- *Mobiliteit van, naar en in de regio en huisvesting.*

Door uit alle aanwezige plannen te putten en daar de collectieve ambities uit te genereren zal daarmee direct collectieve draagkracht ontstaan. Het geheel is immers opgebouwd uit de bestaande plannen vanuit de verschillende invalshoeken en perspectieven.

Een gezamenlijke propositie voor de toekomst is essentieel om onze regio en centrum van maak- en onderhoudsindustrie, havenactiviteiten en energie-transitie goed op de kaart te zetten als essentiële en innovatieve regio voor de toekomst van Nederland en Europa. Gelijktijdig ontstaat hiermee een gedeeld en gedragen perspectief op de toekomst hoe we de uitdagingen van een groene, verduurzaamde industriezone en energie-transitieproces succesvol kunnen realiseren en wat daar dan voor nodig is qua beschikbaarheid van kennis, capaciteit en perspectief op goed gekwalificeerde mensen, arbeidsproductiviteit verhogende investeringen en het versterken van de innovatiekracht (human capital en toepassen van onderzoek uit wetenschap) in de regio. Voor het bundelen en aggregeren van alle onderzoeken, hun resultaten, conclusies en aanbevelingen wordt o.a. GenAI ingezet om kosten en uren zo beperkt mogelijk te houden.

Samenvattend

Er is een plan van aanpak gemaakt om te komen tot een gezamenlijke gedragen propositie voor de toekomst om onze regio de eerste groene en vitale industrie-innovatie zone van Nederland te maken. We vragen hierbij de steun van de IJmondgemeenten om dit mogelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

Patrick Swart,

Directeur Techport

Luuk Klaassen,

Voorzitter Stichting IJmond IJzersterk